

בית כנסת קרבות גלילות
נוסד 1975 רז"ה האזנים ויגד 5 ראשלי"צ

כולל רב פעלים "בן איש חי"

בראשות הרצה"ג חנן קבלן שליט"א
יוצא לאור ע"י אברכי הכולל הי"ו

מפטיירין: "וישלח יהושע"

מברכין החודש-תמוז (חמישי, ששי)
המולד: ליל חמישי בשעה 22:58(4)
נא לשמור על קדושת הגליון!

נִשְׁלַח לָךְ

הדלקת נרות: 19:30

מוצאי שבת: 20:33

מוצאי שבת ר"ת: 21:03

מעשן פסיבי

שהוא טוב הם דחו מיד את הסיפור בשתי ידיים, ברור! הם אמרו, ברור שיש לו איזה אינטרס, זה לא לשם שמיים, למה לא היה ברור להם בסיפור הרע שיש איזו נקודת זכות, שגרמה לאדם למעו, זה בגלל שנח וכיף להם להאמין שפלוני רשע, שאלמוני מושחת, והאחר נבל, זה מתאים לתפיסת העולם שלהם, אבל אנשים טובים באמצע הדרך פשוט לא קיימים.

אין מה לדבר עם מי שמספר לשון הרע, הוא כבר חזק בתוך הבוץ, לי הכי כואב על השומע, ציור העולם שמתקבל אצל השומע הוא כזה שהעולם רע ומושחת, כולם קומבינאטורים כוולם מושחתים כוולם ימכרו אותך בליהר השומע ראשית לכל חי בעולם שציירו לו, הוא חי בעולם מלוכלך ודוחה, העולם שלו הופך לאט לאט מפרפרים וקשת, לחושך וצלמוות, מדבש לזפת... אבל הגרוע מכל הוא שהאדם השומע עצמו, גם כן משנה לאט לאט את פניו, ומתאים את עצמו לצורת החיים שהוא מדמיין שיש סביבו, הוא אומר לעצמו אין ברירה, פשוט אין ברירה, חייבים גם קצת לקמבן, לשקר, לרמות זה הרי מה שכולם עושים, הוא עצמו מתעוות.

דווקא, השומע מקבל הכי חזק את הרעל והזוהמה, כמו מעשן פסיבי, שסופג הכי הרבה רעל מן הסיגריות שהרי בפיו אין מסנן ופילטר, כך מי שראה את המעשה בפועל, מוכרח היה לראות את נקודות האור ואת החורים ברשת הרוע שנראית לו שקיימת, אבל מי ששומע הרי מקבל תמונה שכולה שחור משחור, אל תוך אוזנו ליבו ונפשו מתנקזת הזוהמה והטינופת והם לאט לאט שוקעים שם...

רגע אני כבר שומע את קולות הייאוש, שאומרים לי הרב אתה יודע כמה רוע יש מסביבנו, כמה בנאדם מוכרח לשמוע סיפורים כל יום, איך אתה חושב בכלל שאפשר להלחם בכללך שחודר, אז אני אענה אם אתה מאמין שאפשר לקלקל, וודאי שאפשר לתקן, ואם זה המצב בצד הרע, אז צד הטוב חזק פי חמש מאות, איך מתקנים?

זה מאד פשוט בואו נספר לילדינו סיפורי צדיקים, בואו ונקשיב למעשי החסידים, בואו נשלח את הילדים ללמוד בספר הישר, ותראו איך שלאט לאט, אתם תיראו מסביבכם אנשים סרגל, בואו נשלח אותם למקום שמדברים רק טוב, ותראו איך פורחים להם מעשים טובים, כי מוות וחיים ביד הלשון, שימו לב לא רק המוות והרוע ביד הלשון, אלא גם היכולת לרפא את העולם ולהעניק לנו חיים טובים ונעימים... אז בואו נבחר ונרבה חיים, בואו נדבר על הטוב!!! (הרה"ג ניר אריאל שליט"א)

לשון הרע פוגעת לא רק במי שדיברו עליו, לא רק במי שדיבר, היא פוגעת בעיקר במי ששומע יותר מכל.

לנו זה לא כל כך ברור החלק הזה של הפגיעה בשומע, השומע הוא בסך הכל אינו פעיל כאן, שמע קצת חדשות עסיסיות חיכך ידיים בהנאה, ציקצק בשפתיו והמשיך בחייו הצדקניים הלאה, הרי הוא לא הרשע שעליו כולם מדברים בעסיסיות, הוא גם לא האיש הרע שמפיץ את השמועות ופולט את כל הזוהמה הזו החוצה, הוא בסך הכל פוקח עיניים ואוזניים על המתרחש, הוא הרי הצדיק ביותר כאן בכל הסיפור...

אף אחד לא יוצא נקי, אבל הפרשה שלנו מלמדת אותנו שהשומע הוא זה שמקבל את הארס בצורה הכי קשה ונוראה, הארץ המתונה 40 שנה, המרגלים מוציאי דיבת הארץ מתו, אבל עם ישראל ספג את העונש הכי קשה כי חוץ ממה שכל הדור ההוא נמחק טוטאלית, הנורא מכל הוא שבגלל שהם בכו כל אותו הלילה, נגזרה על בניהם בכייה של דורות על גבי דורות, אותו הלילה היה תשעה באב, חורבן וגלות איזמה על שלל מוראותיה בגלל השמיעה ההיא?! איפה הפרופורציה בין עונשם של המרגלים שהם מקור הרוע לצורך העניין, לעונשו של העם שנתפס כאן כפתי ולא יותר,

עונשם של המרגלים מוציאי דיבת הארץ רעה מובן וברור. כולנו היינו מוכנים לחתום על פסק דינם! אבל העם, במה חטא? למי הם צריכים להאמין למשה, שכלל לא ביקר בארץ, או לשליחיו, שאותם מינה אישית בסמכו על יושר דיווחם? אכן, העונש מגלה לנו אמת קשה: בכל התנאים ובכל המצבים שומע האדם, מבעד לעובדות ולערפל המילים, את מה הוא רוצה ומוכן לשמוע! מדוע לא הפעיל העם את ההיגיון ואת הזיכרון ההיסטורי שלו, הרי אפילו אם עצומים הם יושבי הארץ? מדוע לא עצר לרגע ושאל את עצמו: וכי חזקים הכנענים מה' שהכה את מצרים, "מלכת הממלכות", בעשר מכות והטביע את צבאה בים מה קורה כאן, בעצם ממי אנו מופחדים?

אם שאלה זו כלל לא עלתה, אם הסכים העם לדיווח השלילי על ארץ ישראל, סימן הוא, שהדיווח תאם את המאווים הנסתרים החבוים בתת המודע שלהם. לא היה כאן פחד אמיתי, אלא הארץ היתה מאוסה עליהם, לא הדיווח ה"אובייקטיבי" שכנע אותם. הדיווח בסך הכל העניק לגיטימציה לרצונם.

במו עיני ראיתי אנשים שנהנים כ"כ לחכך ידיים משמיעת סיפורים על רוע וכשטרחת לספר להם על מישהו אחר

"שלח לך אנשים": למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. (רש"י). תמוה הדבר, וכי זה היה עיקר חטאם של המרגלים - "ראו ולא לקחו מוסר"?

אלא וודאי יש לומר כי עיקר חטאם של המרגלים היה על שהוציאו דיבת הארץ רעה. ואולם, תביעה מיוחדת היתה עליהם על שלא לקחו מוסר ולא למדו לקח ממעשיה של מרים. הנה כי כן, על המרגלים היה לעצור, להתבונן וללמוד מוסר ולקח ממאורע זה ולא לשוב על חטאם של מרים, אבל "ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר".

עניין זה חידשה לנו חכמת המוסר: בכל אשר אדם רואה או שומע, יחפש את השורש והעיקר - מה עליו ללמוד, איזה לקח להוסיף. כך יביא כל "לימוד" לידי מעשה. "ישמע חכם ויוסף לקח" (ר' יוחנן ממויר).

רבי ישראל יעקב זצ"ל לואבצ'נסקי מברנוביץ היה ממשיך זאת: לאחד שרואה ספר ואינו לומד ממנו דבר, ומה שנשאר לו הוא שיש בית דפוס בוילנא או בירושלים (שם הודפס הספר), כן הוא באדם השומע או רואה מאורעות שקורים סביבו ולא יורד להבין מה ולמה ארעו ותולה זאת כעין מאורע מיקרי.

למעשה כל אדם לומד מוסר! למשל אחד שומע שלשכן שלו נכנס גנב, תכף לוקח לעמו מוסר ובודק שאצלו זה לא יקרה, או אחד שומע על מישהו שחלה, תכף מברר מה גרם לו את החולי ומשתדל להתרחק מאותם מניעים, ובאמת לראות כולם רואים ולשמוע כולם שומעים על כל כך הרבה מאורעות, והעבודה מוטלת לחשוב על מה באו כל אותם מאורעות משונים, ולראות שלא יכשל ח"ו בשום חטא כי כל האסונות והמפגעים הם עונשי שמים על העבירות.

"למקום ההוא קרא נחל אשכול על אודות האשכול אשר כרתו משם בני ישראל": אם רק מעכשיו החלו לקרוא למקם הזה "נחל אשכול", למה אפוא כבר אמר הכתוב לעיל: "ויבואו עד נחל אשכול"?

ברם, יתכן שגם לפני-כן נקרא המקום "נחל אשכול", על שמו של אדם בשם אשכול, (כגון: ענר, אשכול וממרא), ולכן נאמר לעיל "אשכול" חסר, בלי "ו", שמשמעותו אחד, ולאחר שכרתו המרגלים את אשכול-הענבים החלו לקרוא למקום: "נחל אשכול", מלא עם "ו", שאז כבר היתה זו לשון רבים (כפי שאמרו חכמינו על "בסכות" ו"קרנות" שמשמעותן: שתיים) בשל שני האשכולות, האחד: אשכול האיש, והשני: אשכול הענבים.

"ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה ירשנו אותה כי יכול נוכל לה והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא

נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו": טעותם של המרגלים שהיתה להם נגיעה שהנהיגה אותם לסטות מהאמת ומהדרך הנכונה. כמבואר בזוהר הקדוש (ח"ג קנח, א) שכיון שרצו להישאר נשיאים, וידעו שכשינסו לארץ ישראל יחליפו אותם, לכן רצו לגרום לכך שלא ינסו לארץ ישראל, וממילא ישארו בתפקידם כנשיאים. ומחמת כן כל דבר שראו בארץ ישראל הסתכלו עליו בצורה שלילית, מה שאין כן יהושע וכלב שרצו להיכנס לארץ ישראל, ראו את הכל בצורה חיובית.

כך גם היה במחלוקת קורח ועדתו, שעיקר סיבת התנגדותו למשה רבינו נבעה מהסיבה שקרח ראה שמשה רבינו מינה את אליצפן לנשיא, בעוד שהוא יותר קרוב בייחוס, ויותר גדול ממנו. קורח אמר הריני חולק עליו ומבטל את דבריו וזו היתה הסיבה שגרמה לו לראות כל דבר שציוה משה בצורה שלילית כמבואר במדרש תנחומא (הובא ברש"י טז, א)

כך גם מצינו אצל ירבעם בן נבט שפחד שעם ישראל יעלה לירושלים שהיתה בשליטת רחבעם ויצאו נגדו ויחזרו למלכות רחבעם, לכן הלך והציב שני עגלי זהב וחטא והחטיא את העם ליבוש לעגלי הזהב האלו כמבואר במלכים ב' (יב, כו)

למעשה רואים אנו הרבה אנשים שבגלל נגיעות מעדיפים לחדש כל מיני תאוריות לגבי בריאת העולם ובכוונת הבורא בעולמו, הם יודעים שהאמת מחייבת ואם יודו במציאות הבורא יהיו חייבים לציית לו ויהיה עליהם החובה לקבל עול מלכות שמים. רואים אנו עד היכן יכול האדם לנטות מן האמת מחמת נגיעותיו האישייות. (עונג השלחן)

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם": השאלה: למה הקדים את הלב לעיניים? הרי חז"ל אמרו שטבע האדם "עין רואה ולב חומד" ז"א שהסדר הוא קודם עיניים ואח"כ לב. צריך היה א"כ לכתוב "אחרי עיניכם ואחרי לבבכם"?

התשובה נמצאה בסידורו של הגאון מוילנא שלי"ד הפסוק הנ"ל בקריאת שמע, ציין הגר"א: "מפני מעשה שהיה". וכך פירשו את כוונת הגר"א: במס' מנחות מ"ד מסופר על אדם שהיה זהיר במצוות ציצית. הוא החליט לנסוע לכרכי הים הרחוקים כדי לעבור עבירה. ובזכות המצוה - הציציות שטפחו על פניו - הוא ניצל מעבירה.

הרי לנו שבעבירה של "לא תתורו", יתכן מצב שהלב יחמוד לפני ראת העיניים. כי הוא יצא למסע שלו ע"י ששמע שמועה מה יש שם בכרכי הים. זה מה שהבטיחה התורה: אם תשמרו מצות ציצית כראוי, היא תשמור אתכם שלא תתורו אחרי לבבכם מתחילה וגם שלא תתורו אחרי עיניכם בסוף. (כרם הצבי)

"וילנו על משה ועל אהרן כל בני ישראל וגו'": מסופר על הגאון רבי אלעזר לעוו זצ"ל שכהן כרבה של אונגוואר שהיו לו שונאים רבים, שהציקו לו ורדפו אותו.

לעת זקנותו, כשכל היריבים בכל המחנות, הכירו בגדולתו בתורה ובעבודת ה' ונעשים לו ידידים, אמר הגרא"ל: משל למה הדבר דומה, לחתן שאומר לכלתו "הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל" לכאורה קשה, למה לא אומרים "כדת תורה" או "לפי ההלכה", מה פירוש "משה וישראל"?

ההסבר הוא: משה היה רועה נאמן ואהב את עם ישראל. גם היהודים אהבו את משה רבינו וביכו את פטירתו במשך שלושים יום, ובכל זאת היו ביניהם קטטות במשך ארבעים שנה במדבר בשל אוכל, מים, בשר ומרגלים ועוד. למרות זאת הם לא התגרשו ונשארו יחד עד הסוף.

כך אומר החתן לכלתו בשעה שהוא מקדשה: "דעי לך, שאי אפשר למנוע קטטות ומריבות אבל עלינו להתנהג "כדת משה וישראל", שרבו זה עם זה, אבל לא עזבו אחד את השני ולא נפרדו זה מזה...

"ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם ונתנו על

ציצית": דקות מעטות לפני פטירתו, נטל הגאון מוילנא את ציציתו בידיו, וכה אמר לבני ביתו שנצבו סביב מיטתו: "כמה קשה להיפרד מהעולם הזה! כמה יקר כל רגע בעולם הזה! הנה, על ידי ציצית, שמחירה פרוטות מעטות מקיים היהודי מצוה ומסוגל להגיע למדרגות עליונות, ואף לקבל את פני השכינה. היכן נוכל למצוא זאת בעולם הבא?!" ובמילים אלו יצאה נשמתו בטהרה ועלתה אל גזני מרומים. (מעשיהם של צדיקים)

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם": ידוע בשם בעל מחבר ספר "שומרי אמונים" זצ"ל שבשעה שנתקל האדם בראיה לא טובה ומתגבר שלא להסתכל, הרי היא שעת רצון לפני ה', ויוכל לבקש ולהתחנן לה' על מה שצריך וזקוק לו.

כותב רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל בשמירת העיניים זוכה אדם לשלות הנפש, כי מי שעניו משוטטות בלי שליטה, חומד כל מה שרואה, ומוחו מבולבל עליו, וחושק בדברים שאינם שלו ואינם בהישג ידיו.

"ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם

במבצרים": מעשה באדם שהגיע אל הצדיק רבי יחזקאל מקוזמיר זצ"ל לשאול עצה היכן לקבוע את דירתו בעיר או במקום נידח מבודד משאון העיר.

ענה לו הצדיק: מקרא מפורש הוא בתורה, "ומה הערים אשר הוא יושב". מבאר רש"י: סימן מסר להם אם בפרזים הם יושבים, חזקים הם שסומכים על גבורתם, ואם בערים בצורות הם יושבים חלשים הם.

מכאן אנו לומדים, סיים הרב, אם האדם מרגיש בעצמו כי הוא גיבור הכובש את יצרו, והוא חזק בעבודת ה', עד כדי כך שאף אחד לא יזיזו ולא יפריעו מדביקותו בה' יתברך, יכול הוא לדור היכן שליבו חפץ. אבל מי שאינו בטוח כל כך בגבורתו, מחובתו לדור "במבצר" במקום תורה שיש בה בית הכנסת וקהילה של יראי ה', שעמם יתחבר ויתעלה ברוחניות, בתורה ויראת שמים.

"שלה לך אנשים": כתב רש"י למה נסמכה פרשת המרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על מה שדברה באחיה ואילו המרגלים ראו מה ארע לה ולא לקחו מוסר. מבואר שהיה עליהם ללמוד ממרים כמה חמור הוא דיבור לשון הרע ולהיזהר לא לדבר רע על ארץ ישראל,

ונשאלת השאלה הלא אדרבה מכח מה שראו אצל מרים היה להם מקום לטעות ולהקל ראש, כי דוקא היא שדיברה על משה רבינו הגדול בענקים נענשה אבל מה בכך שמדברים על עפר ואבנים שלא מרגישים כלום?

מסביר ר'שמעון שוואב זצ"ל: אחרי שהתורה העידה שגם כשדיברו לשון הרע על משה רבינו, לא היה אכפת לו כלום! כי הלא היה הענין מכל האדם, ובכל זאת נענשה מרים, על עצם מה שדיברה על איש קדוש, ולמה?

כי כשמדברים על עבד המלך היא פגיעה במלך עצמו, גם אם לעבד לא אכפת כלום. ומוסר זה היה עליהם לקחת ולהבין שכשמדברים על "ארץ ישראל" שהיא נחלת ה', זו פגיעה בכבודו של אדוני הארץ גם אם היא עצמה לא נפגעה כלום.

"ארץ אוכלת יושביה": כותב בספר "לקח דעת": המרגלים התלוננו שהארץ אוכלת יושביה, והראיה שבעיניהם ראו איך תושבי המקום קוברים את התושבים בהמונם, אבל ראו ולא התבוננו, כי אם היה זה דבר רגיל ומצוי שאנשי הארץ מתים כל כך הרבה, היו צריכים להיות תושביה מתי מספר, ולא כך היה, כי רבים היו יושבי הארץ, ועליהם היה להסיק שאך מאת ה' היתה זאת לטובתם שלא יגלו אותם יושבי הארץ בבואם לרגלה.

"עני בעין נראה את ה'": סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, בחור בגיל 30 שפשוט לא הלך לו בשידוכים היה אובד עצות עד שהחליט שהגיעו מים עד נפש ועליו לעשות מעשה. הוא הגיע למעונו של מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל ואמר לו שלא הולך לו עם שידוכים, ענה לו ר' חיים מי אמר לך שלא הולך לך אולי הכלה שלך עוד לא נולדה.

רפו ידיו של אותו בחור וחשב לעצמו מה אני אחכה עכשיו עוד 30 שנה, הדבר היה פלא אצלו. לאחר כחודש התחתן עם גיורת שהתגיירה חודש לפני כן, ואז הבין את שר' חיים אמר לו אולי הכלה שלך טרם נולדה, שהרי גר שנתגייר כתינוק שנולד. (אמונה שלמה)

"ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם": אם רוחו של אדם נמוכה, והוא אפס בעיני עצמו, אל יפלא אם נראה כך גם בעיני אחרים. (הרי"ם מגור)

"ועשו להם ציצית": פעם אחת בא יהודי כפרי אל רב העיירה כשבפיו שאלה גדולה. כפרי זה היה ירא שמים ושומר מצוות אך היה גר רחוק מהיהודים ולא הייתה לו הזדמנות ללמוד תורה.

שאל הכפרי את הרב: תורתנו הקדושה יש בה 613 מצוות ומשתדלים אנו לקיים את כולן. אך מצוות ציצית אנו מכבדים אותה ומחשיבים אותה יותר מן המצוות. מדוע אנו מנשקים אותה כל כך הרבה פעמים בתפילה ומגלים כלפי מצוה זו חיבה מיוחדת?

ענה לו הרב: האם יש לך בן? אמר לו כן, יש לי בן אחד יקר וה' זיכני בכל טובה ובנכדים נחמדים. האם אתה מנשק את בנך? שאל הרב. לא, כבוד הרב ענה היהודי. בני הוא כבר מבוגר והוא בעצמו אבא. אך אני מנשק ומחבב מאד את נכדיי הקטנים והחמודים. שאל אותו הרב: ומדוע אתה מנשק כל כך את הנכדים שלך? ענה היהודי: נכדי הוא כמו ציפור קטנה, ממש תענוג להתעסק אתו. הוא אדם קטן יש לו כל מה שיש לאדם מבוגר, כל האיברים שלו כל כך קטנים, הכל קטן ונחמד ומוכרחים לנשקו.

אמר לו הרב: אסביר לך מדוע כה חביבה עלינו מצוות ציצית. הציצית משקפת את כל התורה עם תרי"ג המצוות שבה.

"ציצית" = בגימטריא 600 ושמונה חוטים וחמשה קשרים יחד זה 613 כמניין תרי"ג מצוות. הציצית היא כמו הילד הקטן שיש בו הכל, גם בציצית יש בה כל התרי"ג מצוות והיא מזכירה את כל התורה.

כמו שכתוב: "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם" ולכן מכבדים ומנשקים אותה כל כך. חיוך של שביעות רצון עלה על פניו חרושי הקמטים של הכפרי הזקן, דבר גדול למד מהרב ומערתה יחבב את מצוות ציצית עוד יותר. (מעשה אבות)

"פוקד עוון אבות על בנים": לכאורה קשה מדוע באמת אשמים הבנים בחטאיהם של האבות, ולמה עליהם לסבול מכך? ואפילו אם הבנים חוטאים גם הם, אין להם לשאת אלא את עוונם הם, ולא את עוון אבותיהם?

אפשר לתרץ על פי משל. פעם היה הזאב רעב עד מאוד וביקש לטרוף את השועל, אמר לו השועל מה יתן לך ומה יוסיף לך בשרי הכחוש? הנה שם עומד אדם גדל-גוף ושמן, מוטב כי תאכל אותו ותהנה יותר.

השיב הזאב: הלא אסור לנו לאכול בשר אדם וסופי להיענש על כך. אמר השועל: אל לך לחשוש מזה, כי העונש לא יבוא עליך אלא על בןך, שכן כתוב "אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה". התפתה הזאב לדברי השועל ופנה והלך אל האדם.

תוך כדי הליכה נתקל הזאב ברשת פרושה ונפל לתוך בור עמוק. לקול זעקותיו של הזאב מיהר השועל החכם אל הבור. צעק עליו הזאב: שקרן שכמותך הן אמרת כי רק בני ייענש על חטאי!

נענה השועל והשיב לו: שוטה שכמותך, עונש זה שבא עליך אינו בגלל חטאיך אתה, אלא בגלל חטאי של אביך, אשר טרף אדם בשעתו. נצטעק הזאב בקול מר: היתכן? האם עלי לסבול בגלל חטאי של אבי?

השיב לו השועל בבת צחוק ערמומי: זה אך עתה נכון היית לטרוף אדם, אף כי ידעת שבניך עתידים לסבול בגלל זה. על כן מוכרח אתה לסבול כעת בגלל חטאי אביך... גם כאן הבנים נענשים בחטאי אביהם כאשר הם גם מתחילים להתנהג כך.

"מוציאי דיבת הארץ": פעם דיבר משהו "לשון הרע" על אחד מגדולי ישראל, לאחר זמן התחרט אותו אדם על מעשיו ובא לבקש מחילה מאותו חכם, אמר לו החכם שיתבונן מה שאמר על נייר, לאחר מכן הורה לו לקרוע את הנייר ולפזרו ברוח, כשסיים, אמר לו החכם כעת תאסוף לכאן את כל חתיכות הנייר הפזורים,

הצטדק הלה ואמר שאי אפשר לו לעשות כן מאחר והכל כבר התפזר לכל עבר, אמר לו החכם כך ממש נעשה בדיבורך אחרי שכבר דברת, הדיבור כבר עלה ועשה רושם והתפזר, וכמה קשה כעת למחוק הכל.

"טובה הארץ מאוד מאוד": מעשה באדם שירד מנכסיו ונאלץ לנדוד מארצו לארץ מרחקים. במסעו הגיע אל ארץ נידחת שכל תושביה היו בורים גמורים ללא דעת וללא תבונה ולא ידעו כיצד להוציא לחם וירקות מן הארץ. הביט האיש סביבו וראה כי הארץ מלאה באבנים טובות ומרגליות, והכל כמובן בזיל הזול... והאנשים אינם מבינים כלל אלו אוצרות פזורים בארצם. כל מחייתם של התושבים היו מסוחרים שהיו באים מארצות אחרות ומביאים להם פירות וירקות ותמורתם היו מקבלים יהלומים...

מה עשה אותו אדם? קנה לעצמו קרקע גדולה, אותה עיבד בידיו, חרש וזרע ועד מהרה הצמיחה הארץ פירות וירקות לרוב. אותם מיהר להחליף אצל המקומיים באבנים יקרות... כך צבר לעצמו במשך השנים אוצר גדול.

כאשר הזדקן האיש ציוה לבני משפחתו קרוביו ומכריו, שיש לו עוד בן שהניחו בארץ מולדתו, והוא בן חכם ונבון. על כן הנני מצוה אתכם שתקראו לו לבוא לכאן ותחלקו עמו את רכושי, ותנו לו לבחור חלקו כאות נפשו.

כאשר בא הבן החכם הראו לו את נכסי אביו והציעו לו: בחר במה שאתה חפץ, או בחלקת אדמה המגדלת ירקות או בערימת האבנים שבבית. מובן מאליו שבחר באבנים טובות ובמרגליות, ושב לביתו ולארצו כשהוא עשיר מופלג.

התפלאו עליו כל בני העיר, האם זהו החכם והנבון?! שמוותר את הירקות הטריים בעד אבנים?!

הנמשל, אומר המגיד מדובנא: בא"י ישנם מעלות גשמיות - ארץ זבת חלב ודבש. ורוחניות - כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים. והנה כל זמן שבני אדם חומדים תענוגות העולם אין הם מבינים כלל את מעלת הארץ הקדושה.

הגאון הצדיק רבי יוסף חיים זוננפלד זי"ע רבה של ירושלים היה אומר: נאמר בתהלים "וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך" - ישתדל האדם לראות תמיד רק את הצד החיובי והטוב של ירושלים...

"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנים": בספר חובות הלבבות [שער הבחינה פרק ה'] כתב, כי הזיכרון הוא מן הטובות שהטיב הקב"ה עם ברואיו, כי בלי הזיכרון לא יכול היה העולם להתקיים. שהרי אם היה האדם נכנס בפתח אחד, הוא לא היה זוכר כיצד לצאת. אדם ללא זיכרון "קרוב להתפשט מן האנושיות".

גם במאכל ובמשתה יש הכרח לזיכרון. שאם אוכל אדם מאכל פעם אחת, זוכר הוא את טעמו, כדי שירצה לאכול ממנו שוב. על כן טענו כלל ישראל: "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים" - אך זיכרון זה הוא "חנים", ללא תועלת, שהרי אין לנו דגים עכשיו... [אהל יעקב, המגיד מדובנא].

"והאיש משה עניו מאוד": חשוב להבין למה הדגישה התורה דוקא כאן שמשה רבינו "עניו", מבאר ה"כתב סופר" זצ"ל ואומר: יש עניו שמתנהג בענוה ושפלות היות ורוצה בליבו שישבחו אותו במדה זו שעניו הוא... ומה האות על האדם שבאמת עניו הוא בשלמותו, בלי לצפות לתשבחות בני אדם על מעלתו, במקרה שמישהו יאמר לו שהוא גאוותן, מי שעניו אמיתי לא יהיה איכפת לו מה שאומרים עליו כן, כי באמת הוא עניו, וכאן הרי אמרו למשה "הרק אך במשה דיבר ה'" כלומר הלא כולם שוים בגדולה ולמה נוהג אתה בפרישות יותר מכולם, וכאן בלטה ענוותנותו של משה רבינו שלא חרה לו על מה שאמרו לו, ולכן התורה כאן משבחת אותו שעניו הוא.

מספרים שאדם אחד התאונן באזני הרב שלא נתקיים בו מאמר חכמינו ז"ל "כל הבורח מהכבוד הכבוד רודף אחריו", הנה אני כמה שנים בורח מהכבוד בכל כוחי, ובכל זאת אין הכבוד רודף אחרי? ענהו הרב שאין זו אשמתו של הכבוד אלא שלך, שהרי מידי פעם כשאתה בורח מהכבוד אתה מביט לאחורין אם הוא רודף אחריך, ומכיון שמסתכלים בו הוא מיד בורח...

ואמר החפץ חיים שבכל ההגדה של פסח לא מוזכר שמו של משה רבינו אפי' פעם אחת, למרות שכל הנס של יציאת מצרים נעשה על ידו, ללמדנו שרצון יראיו יעשה, ומכיון שמשה היה עניו מכל האדם לא נזכר שמו.

משה רבינו התפלל על מרים אחותו תפילה קצרה מאוד: "קל נא רפא נא לה". והטעם שקיצר כל כך, משום שחשש שעד שתבריא תפסק נביעת באר מרים שנבעה בזכותה ולא היה מים לעדה לשתות, לפיכך קיצר מאוד.

"וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחיה"
מקשה היא: רבינו החפץ חיים ביאר: המנו רה הטהורה רומזת לתורה - "תורה אור". השמן הזך רומז לחכמה הזכה, הפיתוחים הכפתורים והפרחים רומזים לפרטי הדינים. הכל "כמראה אשר הראה ה' את משה". -

אך הנה דבר חידוש - גם "ירכה", המעמיד של המנורה, הרומז לפרנסה המאפשרת את לימוד התורה, גם היא מקשה אחת, חסיבה אחת עם המנורה עצמה, וגם היא זהב טהור! והסיבה לכך - כי כאשר מטרתה להיות בסיס ומעמיד לתורה הקדושה, נוטלים גם עבודה שכר!

משל למה הדבר דומה? לסוחר הקונה תבואה מהאיכר. שקי התבואה מעורבים במוץ ותבן ואף בצרורות עפר. כך הוא מוכר וכך הוא מקבל עבורם את התשלום. אך אם יבוא אדם ויקש למכור את המוץ לבדו ולקבל עבורו את מחצית המחיר, הלא ילעגו לו...

כך העבודה לפרנסה שהיא כלי עזר להעמיד את התורה מקבלים גם עליה שכר, אבל לא כשהיא לבדה...

"ויהי בנסוע הארון": בדרך דרוש אומר רב שמשון פינקוס זצ"ל: "ויהי בנסוע הארון": כאשר ארון הקודש היינו "התורה הקדושה" נוסע ממקום למקום, ואינה נחה רק במרכזי התורה הגדולים כמו הישיבות ובתי מדרשות, אלא בכל עיר ומושב בכל בית ובית מגיע ארון הקודש ולומדים תורה ומקיימים מצוותיה, אז, "קומה ה' ויפוצו אויביו וינסו משנאיך מפניך" - כוח התורה הודף את האויב ומבטלו,

לא כן "בנחה" היינו כאשר ארון הקודש מונח במקום אחד, ואינו מגיע לכל פינה, "יאמר - שובה ה' רבבות אלפי ישראל", אנא ה' - השב בתשובה לכל רבבות עמך ישראל, שילמדו ויעסקו בתורתך, כי בלי זה הישוב וכל העם בסכנה מפני האויב.

"ויצק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה":

מה לאמר - השיבונו אם אתה מרפא אותה אם לאו (רש"י)

לשם-מה היה צריך לתשובה, והלא יכול היה לברר דבר זה על-פי סימנו של רבי חנינא בן דוסא: "אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל" (ברכות ל"ד)?

ברם, רש"י אומר שלפיכך לא האריך משה בתפילה, שלא יהיו ישראל אומרים אחותו עומדת בצרה והוא עומד ומרבה בתפילה. ולגבי תפילה קצרה אינו יפה סימנו של רבי חנינא בן דוסא, שכן מספר מילים קצרות שגורות תמיד בפה, ולכן ביקש משה תשובה. בדרשה שנשא הרב אברהם גניחובסקי זצ"ל סיפר מעשה שארע שנפל ילד קטן לתור בור צר, וקצת עמוק, ולא יכלו אנשי ההצלה להיכנס לתוכו להעלותו, ושלחו לשאול את פי ה"חזון איש" זצוק"ל עצה מה לעשות,

אמר החזון איש זצוק"ל שיקחו ילד קטן ויכניסו אותו הפוך ויאמרו לו לתפוס את הילד וימשכו את שניהם, וכך עשו ובהצלחה. סיים הרב גניחובסקי ואמר מה לומדים מכאן? שלפעמים בשביל לעזור לשני צריכים לעמוד על הראש...

קדמי ביטוחים

ר' קדמי בציון האלשיך הקדוש

המרכז הארצי

סדר תיק ביטוח

חיים. פנסיה. משכנתא

תאונות אישיות. אובדן כושר עבודה

מחלות קשות. בריאות. סיעוד.

5 דקות ללא עלות ומקבלים פירוט

2770 * מתקשרים ומרוויחים...

לע"נ: ר' משה בר ג'ימול, מרת רחמה בת ביחה, ר'אברהם נתניהו בר אסתר רחצה וניסים בני רחמה ז"ל

לעילוי נשמת קלוד מכלוף בן חסיבה מיכל בת רינה זקלק בת ממו ז"ל

לעילוי נשמת ר' יצחק וגונו בן ממו ראובן פרץ בן שמחה רחל בת זהבה ז"ל

לרפואה והצלחת אראלה בת לילי אריאב בן שרה

לרפואה והצלחת אליס וגונו בת קמרה יונה בת אסתר

לרפואה והצלחת אהרון רונן בן אליס יצחק וגונו ומשפחתו